

Sygn. akt SNO 73/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 października 2016 r.

Sąd Najwyższy - Sąd Dyscyplinarny w składzie:

SSN Andrzej Stępka (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Jacek Gudowski

SSN Dariusz Dończyk

Protokolant Katarzyna Wojnicka

przy udziale Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Wojskowych mjr Andrzeja Wilczewskiego

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 10 października 2016 r.,

sprawy ppłk. M. L.

sędziego Wojskowego Sądu Garnizonowego w [...] w stanie spoczynku,
w związku z odwołaniami obwinionego, jego obrońcy oraz Rzecznika
Dyscyplinarnego,
od wyroku Sądu Apelacyjnego - Sądu Dyscyplinarnego w [...] z dnia 13 maja 2015
r., sygn. akt ASD .../14,

**I. uchyla rozstrzygnięcie o karze dyscyplinarnej zawarte w
pkt I wyroku Sądu Apelacyjnego - Sądu Dyscyplinarnego w
[...] i na podstawie art. 108 § 2 u.s.p. postępowanie w
tym zakresie umarza;**

II. w pozostałej części zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy;

III. kosztami postępowania obciąża Skarb Państwa.

IV. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. J. L.

Kancelaria Adwokacka kwotę 885,60 zł, (osiemset osiemdziesiąt pięć zł, 60/100), w tym 23 % podatku VAT za obronę obwinionego z urzędu w postępowaniu odwoławczym oraz kwotę 580 zł (pięćset osiemdziesiąt zł) tytułem zwrotu wydatków związanych z dojazdem do Sądu Najwyższego.

UZASADNIENIE

Rzecznik Dyscyplinarny Sędziów Sądów Wojskowych obwinił podpułkownika M. L., sędziego Wojskowego Sądu Garnizonowego w [...] w stanie spoczynku, o to, że:

- w okresie od dnia 14 listopada 2011 r. do dnia 16 sierpnia 2013 r., będąc sędzią w stanie spoczynku, 20-krotnie dopuścił się przewinień dyscyplinarnych polegających na uchybieniu powadze stanowiska sędziowskiego (art. 37 § 1 i 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 roku - prawo o ustroju sądów wojskowych) przez to, że nie mając do tego merytorycznych podstaw, wielokrotnie składał zawiadomienia o popełnieniu przestępstw:

1. w dniu 14 listopada 2011 r. złożył do Wojskowej Prokuratury Okręgowej w [...] zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa przez Prezesa Wojskowego Sądu Okręgowego w [...], polegającego na niedopełnieniu obowiązków służbowych, po rozpoznaniu którego Prokurator Wojskowej Prokuratury Okręgowej w [...] postanowieniem z dnia 16 grudnia 2011 r. (sygn. akt Po. Śl. .../11), na podstawie art. 307 § 1 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 1 k.p.k. odmówił wszczęcia śledztwa o czyn określony w art. 231 § 1 k.k. z uwagi na niepopełnienie czynu zabronionego (postanowienie prawomocne z dniem 27 lutego 2013 r.);

2. w dniu 19 kwietnia 2012 r. złożył do Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego zawiadomienie o istnieniu zorganizowanej grupy przestępczej o charakterze zbrojnym funkcjonującej w strukturach prokuratury wojskowej i sądownictwa wojskowego, po rozpoznaniu którego Prokurator Wojskowej Prokuratury Garnizonowej w [...] postanowieniem z dnia 30 października 2012 r. (sygn. akt Pg. Śl.../12), na podstawie art. 305 § 1 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 1 oraz pkt 2 k.p.k.

odmówił wszczęcia śledztwa o czyn określony w art. 258 § 2 k.k. w zw. z art. 258 § 1 k.k., z uwagi na stwierdzenie niepopelnienia czynu, a także o czyny z art. 231 § 2 k.k. oraz z art. 286 § 1 k.k., z uwagi na stwierdzenie braku znamion czynu zabronionego (postanowienie prawomocne z dniem 31 lipca 2013 r.);

3. w dniu 27 listopada 2012 r. złożył do Naczelnego Prokuratora Wojskowego w [...] zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa przez Prokuratora Wojskowej Prokuratury Okręgowej w [...], polegającego na niedopełnieniu obowiązków służbowych, po rozpoznaniu którego Prokurator Wojskowej Prokuratury Okręgowej w [...] postanowieniem z dnia 21 grudnia 2012 r. (sygn. akt Po. Śl. .../12), na podstawie art. 305 § 1 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k. odmówił wszczęcia śledztwa o czyn określony w art. 231 § 1 k.k. z uwagi na brak znamion czynu zabronionego (postanowienie prawomocne z dniem 21 grudnia 2012 r.);

4. w dniu 27 listopada 2012 r. złożył do Naczelnego Prokuratora Wojskowego zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa przez Prokuratora Wojskowej Prokuratury Okręgowej w [...] oraz Prokuratora Wojskowej Prokuratury Garnizonowej w [...], przestępstw polegających na przekroczeniu uprawnień oraz niedopełnieniu obowiązków służbowych, a także zmuszania do określonego zachowania, po rozpoznaniu którego Prokurator Wojskowej Prokuratury Garnizonowej w [...] postanowieniem z dnia 1 lutego 2013 r. (sygn. akt Pg. Śl. .../12), na podstawie art. 305 § 1 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 1 i 2 k.p.k. odmówił wszczęcia śledztwa o czyny określone w art. 231 § 1 k.k. i z art. 191 § 1 k.k., z uwagi na stwierdzenie braku ustawowych znamion czynu zabronionego oraz o czyny z art. 239 § 1 k.k. i z art. 271 § 1 k.k. z uwagi na to, iż czynów tych nie popełniono (postanowienie prawomocne z dniem 28 czerwca 2013 r.);

5. w dniu 29 listopada 2012 r. złożył do Naczelnego Prokuratora Wojskowego zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa przez Prezesa Wojskowego Sądu Okręgowego w [...] polegającego na poświadczeniu nieprawdy co do okoliczności mającej znaczenie prawne, po rozpoznaniu którego Prokurator Wojskowej Prokuratury Okręgowej w [...] postanowieniem z dnia 7 stycznia 2013 r. (sygn. akt Po. Śl. .../12), na podstawie art. 307 § 1 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 1 k.p.k. odmówił wszczęcia śledztwa w zakresie czynu określonego w art. 271 § 1 k.k., z

uwagi na niepopelnienie tego czynu (postanowienie prawomocne z dniem 13 czerwca 2013 r.);

6. w dniu 30 grudnia 2012 r. złożył do Prokuratora Generalnego RP zawiadomienie o popelnieniu przestępstwa przez Prezesa Wojskowego Sądu Okręgowego w [...], polegającego na poświadczeniu nieprawdy w dokumencie, po rozpoznaniu którego Prokurator Wojskowej Prokuratury Okręgowej w [...] prawomocnym postanowieniem z dnia 18 lutego 2013 r. (sygn. akt Po. Śl. .../13), na podstawie art. 307 § 1 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k. odmówił wszczęcia śledztwa o czyn określony w art. 271 § 1 k.k., z uwagi na brak znamion czynu zabronionego;

7. w dniu 16 lutego 2013 r. złożył do Naczelnego Prokuratora Wojskowego zawiadomienie o popelnieniu przestępstwa przez Prokuratora Wojskowej Prokuratury Okręgowej w [...], polegającego na poświadczeniu nieprawdy w dokumencie oraz poplecznictwa, po rozpoznaniu którego Prokurator Wojskowej Prokuratury Okręgowej w [...] postanowieniem z dnia 26 marca 2013 r. (sygn. akt Po. Śl. .../13), na podstawie art. 305 § 1 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k. odmówił wszczęcia śledztwa o czyn określony w art. 271 § 1 k.k., z uwagi na brak ustawowych znamion czynu zabronionego (postanowienie prawomocne z dniem 17 września 2013 r.);

8. w dniu 25 lutego 2013 r. złożył do Naczelnego Prokuratora Wojskowego zawiadomienie o popelnieniu przestępstwa przez Sędziego Wojskowego Sądu Garnizonowego w [...], polegającego na poświadczeniu nieprawdy w dokumencie oraz poplecznictwie, po rozpoznaniu którego Prokurator Wojskowej Prokuratury Okręgowej w [...] postanowieniem z dnia 28 marca 2013 r. (sygn. akt Po. Śl. .../13), na podstawie art. 305 § 1 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k. odmówił wszczęcia śledztwa o czyny określone w art. 239 § 1 k.k. w zw. z art. 271 § 1 k.k., z uwagi na brak znamion czynu zabronionego (postanowienie prawomocne z dniem 5 września 2013 r.);

9. w dniu 4 marca 2013 r. złożył do Ministra Obrony Narodowej zawiadomienie o popelnieniu przestępstwa przez Prokuratora Wojskowej Prokuratury Okręgowej w [...], polegającego na niedopelnieniu obowiązków służbowych poprzez

udaremnienie postępowania karnego, po rozpoznaniu którego Prokurator Wojskowej Prokuratury Okręgowej w [...] postanowieniem z dnia 18 kwietnia 2013 r. (sygn. akt Po. Śl. .../13), na podstawie art. 305 § 1 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k. odmówił wszczęcia śledztwa o czyn określony w art. 231 § 1 k.k. w zw. z art. 271 § 1 k.k. w zw. z art. 239 § 1 k.k. z uwagi na to, iż czyn ten nie zawiera znamion czynu zabronionego (postanowienie prawomocne z dniem 17 lipca 2013 r.);

10. w dniu 8 marca 2013 r. złożył do Ministra Obrony Narodowej zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa przez Prokuratora Wojskowej Prokuratury Okręgowej w [...], polegającego na umyślnym niedopełnieniu obowiązków służbowych, poświadczeniu nieprawdy w dokumencie oraz poplecznictwie, po rozpoznaniu którego Prokurator Wojskowej Prokuratury Garnizonowej w [...] postanowieniem z dnia 23 kwietnia 2013 r. (sygn. akt Pg. Śl. .../13), na podstawie art. 305 § 1 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k. odmówił wszczęcia śledztwa o czyn określony w art. 231 § 1 k.k. w zw. z art. 271 § 1 k.k. w zw. z art. 239 § 1 k.k., z uwagi na stwierdzenie braku ustawowych znamion czynu zabronionego (postanowienie prawomocne z dniem 17 lipca 2013 r.);

11. w dniu 18 marca 2013 r. złożył do Ministra Obrony Narodowej zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa przez Wojskowego Prokuratora Okręgowego w [...], polegającego na umyślnym niedopełnieniu obowiązków służbowych, poświadczeniu nieprawdy w dokumencie oraz poplecznictwie, po rozpoznaniu którego Prokurator Wojskowej Prokuratury Garnizonowej w [...] postanowieniem z dnia 17 kwietnia 2013 r. (sygn. akt Pg. Śl. .../13), na podstawie art. 305 § 1 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k. odmówił wszczęcia śledztwa o czyn określony w art. 231 § 1 k.k. w zw. z art. 271 § 1 k.k. w zw. z art. 239 § 1 k.k., z uwagi na stwierdzenie braku ustawowych znamion czynu zabronionego (postanowienie prawomocne z dniem 6 sierpnia 2013 r.);

12. w dniu 26 marca 2013 r. złożył do Ministra Obrony Narodowej zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa przez Prokuratora Wojskowej Prokuratury Okręgowej w [...], polegającego na popełnieniu przestępstw umyślnych niedopełnienia obowiązków służbowych, poświadczenia nieprawdy w dokumencie oraz poplecznictwa, po rozpoznaniu którego Prokurator Wojskowej Prokuratury

Okręgowej w [...] postanowieniem z dnia 23 kwietnia 2013 r. (sygn. akt Po. Śl. .../13), na podstawie art. 305 § 1 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k. odmówił wszczęcia śledztwa o czyny określone w art. 239 § 1 k.k. w zw. z art. 271 § 1 k.k. w zw. z art. 231 § 1 k.k., z uwagi na brak ustawowych znamion czynu zabronionego (postanowienie prawomocne z dnia 17 lipca 2013 r.);

13. w dniu 10 kwietnia 2013 r. złożył do Ministra Obrony Narodowej zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa przez Prokuratora Wojskowej Prokuratury Garnizonowej w [...], polegającego na umyślnym podżeganiu do poświadczania nieprawdy w dokumencie oraz o popełnieniu przestępstwa przez funkcjonariusza Wydziału Żandarmerii Wojskowej w [...], polegającego na poświadczaniu nieprawdy w dokumencie, po rozpoznaniu którego Prokurator Wojskowej Prokuratury Garnizonowej w [...] prawomocnym postanowieniem z dnia 4 lipca 2013 r. (sygn. akt Pg. Śl. .../13), na podstawie art. 305 § 1 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 1 k.p.k. odmówił wszczęcia śledztwa o czyny z art. 271 § 1 k.k. oraz z art. 18 § 2 k.k. w zw. z art. 271 § 1 k.k. z uwagi na to, iż czynów tych nie popełniono;

14. w dniu 13 czerwca 2013 r. w trakcie posiedzenia przed Wojskowym Sądem Okręgowym w [...] w sprawie o sygn. akt Kp .../13, złożył do protokołu posiedzenia zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa przez prokuratora Wojskowej Prokuratury Okręgowej w [...], polegającego na nieprzyznaniu ppłk rez. M. L. statusu pokrzywdzonego i działaniu tym samym na szkodę jego interesu prywatnego, po rozpoznaniu którego Prokurator Wojskowej Prokuratury Garnizonowej w [...] postanowieniem z dnia 9 lipca 2013 r. (sygn. akt Pg. Śl. .../13), na podstawie art. 305 § 1 k.p.k. w zw. z art. 307 § 1 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k. odmówił wszczęcia śledztwa o czyn określony w art. 231 § 1 k.k., z uwagi na brak znamion czynu zabronionego (postanowienie prawomocne z dnia 5 sierpnia 2013 r.);

15. w dniu 15 czerwca 2013 r. złożył do Naczelnego Prokuratora Wojskowego zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa przez Sędziego Wojskowego Sądu Okręgowego w [...], polegającego na umyślnym przekroczeniu uprawnień, zmuszania i poplecznictwa, po rozpoznaniu którego Prokurator Wojskowej Prokuratury Okręgowej w [...] postanowieniem z dnia 5 lipca 2013 r. (sygn. akt Po.

Śl. .../13), na podstawie art. 307 § 1 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k. odmówił wszczęcia śledztwa o czyn określony w art. 231 § 1 k.k., z uwagi na brak znamion czynu zabronionego (postanowienie prawomocne z dnia 30 października 2013 r.);

16. w dniu 2 lipca 2013 r. złożył do Naczelnego Prokuratora Wojskowego zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa przez Prokuratora Wojskowej Prokuratury Okręgowej w [...], polegającego na niedopełnieniu obowiązków służbowych oraz poświadczenia nieprawdy, po rozpoznaniu którego Prokurator Wojskowej Prokuratury Okręgowej w [...] postanowieniem z dnia 5 sierpnia 2013 r. (sygn. akt Po. Śl. .../13), na podstawie art. 305 § 1 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k. odmówił wszczęcia śledztwa o czyny określone w art. 231 § 1 k.k. - dwukrotnie, z art. 271 § 1 k.k. - trzykrotnie oraz z art. 239 § 1 k.k. w zw. z art. 231 § 1 k.k., z uwagi na brak znamion czynu zabronionego (postanowienie prawomocne z dnia 24 września 2013 r.);

17. w dniu 4 lipca 2013 r. złożył do Naczelnego Prokuratora Wojskowego zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa przez sędziego Wojskowego Sądu Okręgowego w [...], polegającego na poświadczeniu nieprawdy w dokumencie i przekroczeniu uprawnień oraz poplecznictwa, po rozpoznaniu którego Prokurator Wojskowej Prokuratury Okręgowej w [...] postanowieniem z dnia 22 sierpnia 2013 r. (sygn. akt Po. Śl. .../13), na podstawie art. 305 § 1 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k. odmówił wszczęcia śledztwa o czyny określone w art. 271 § 1 k.k. w zw. z art. 231 § 1 k.k. - czterokrotnie, z art. 271 § 1 k.k. w zw. z art. 231 § 1 k.k. w zw. z art. 190 § 1 k.k., z art. 239 § 1 k.k. w zw. z art. 231 § 1 k.k. - dwukrotnie, z uwagi na brak ustawowych znamion czynu zabronionego w powyższych zdarzeniach (postanowienie prawomocne z dnia 11 października 2013 r.);

18. w dniu 6 lipca 2013 r. złożył do Naczelnego Prokuratora Wojskowego zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa przez sędziego Wojskowego Sądu Okręgowego w [...] oraz sekretarza sądowego Wojskowego Sądu Okręgowego w [...], polegającego na poświadczeniu nieprawdy w protokole posiedzenia WSO w [...] z dnia 13 czerwca 2013 roku (sygn. akt Kp .../13), poprzez umieszczenie w nim treści nie polegającej na prawdzie i nie odzwierciedlającej faktycznego przebiegu posiedzenia w tym dniu, po rozpoznaniu którego Prokurator Wojskowej Prokuratury

Okręgowej w [...] postanowieniem z dnia 6 sierpnia 2013 r. (sygn. akt Po. Śl. .../13), na podstawie art. 307 § 1 k.p.k. i art. 17 § 1 pkt 1 k.p.k. odmówił wszczęcia śledztwa o czyny określone w art. 271 § 1 k.k. - dwukrotnie, z uwagi na to, iż czynu nie popełniono (postanowienie prawomocne z dniem 3 października 2013 r.);

19. w dniu 8 sierpnia 2013 r. złożył do Naczelnego Prokuratora Wojskowego zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa przez Prokuratora Naczelnej Prokuratury Wojskowej, polegającego na umyślnym przekroczeniu uprawnień oraz o poplecznictwie, po rozpoznaniu którego Prokurator Wojskowej Prokuratury Okręgowej w [...] prawomocnym postanowieniem z dnia 4 września 2013 r. (sygn. akt Po. Śl. .../13), na podstawie art. 305 § 1 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k. odmówił wszczęcia śledztwa o czyny określone w art. 231 § 1 k.k. w zw. z art. 239 § 1 k.k. - dwukrotnie, z uwagi na brak ustawowych znamion czynu zabronionego;

20. w dniu 16 sierpnia 2013 r. złożył do Naczelnego Prokuratora Wojskowego zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa przez 27 Sędziów Wojskowych Sądów Garnizonowych i Okręgowych, polegającego na poświadczeniu nieprawdy w dokumencie, po rozpoznaniu którego Prokurator Wojskowej Prokuratury Okręgowej w [...] prawomocnym postanowieniem z dnia 19 września 2013 r. (sygn. akt Po. Śl. .../13), na podstawie art. 305 § 1 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k. odmówił wszczęcia śledztwa o czyny określone w art. 271 § 1 k.k. – dwukrotnie, z uwagi na brak ustawowych znamion czynu zabronionego;

- czym jednocześnie obwiniony naruszył zasady etyki zawodowej sędziów, określonej w § 4 zbioru zasad etyki sędziów (załącznik do uchwały Nr 16/2003 Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 19 lutego 2003 roku).

Wyrokiem z dnia 13 maja 2015 r., sygn. akt ASD .../14, Sąd Apelacyjny – Sąd Dyscyplinarny w [...], uznał obwinionego ppłk M. L. sędziego Wojskowego Sądu Garnizonowego w stanie spoczynku, za winnego przewinień dyscyplinarnych opisanych w ust. 3 - 20 wniosku o rozpoznanie sprawy dyscyplinarnej,

stanowiących przewinienie dyscyplinarne z art. 104 § 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 roku Prawo o ustroju sądów powszechnych przyjmując, iż stanowią one ciąg przewinień dyscyplinarnych w rozumieniu art. 91 § 1 k.k., przy czym naruszają godność sędziego - i za te przewinienia na mocy art. 104 § 3 ust. 3 Prawo o ustroju sądów powszechnych w zw. z art. 70 § 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 roku Prawo o ustroju sądów wojskowych, Sąd wymierzył karę zawieszenia podwyższenia uposażenia sędziego Sądu Garnizonowego w stanie spoczynku na okres lat 3.

Uznał Sąd obwinionego również za winnego przewinień dyscyplinarnych opisanych w ust. 1 i 2 wniosku o rozpoznanie sprawy dyscyplinarnej, stanowiących przewinienie dyscyplinarne z art. 104 § 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 roku Prawo o ustroju sądów powszechnych, będące naruszeniem godności sędziego i na mocy art. 108 § 2 tej ustawy w zw. z art. 70 § 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 roku Prawo o ustroju sądów wojskowych, umorzył postępowanie w zakresie wymierzenia kary dyscyplinarnej za te przewinienia.

Odwołania od tego wyroku wnieśli obrońca obwinionego, osobiście obwiniony oraz Rzecznik Dyscyplinarny Sędziów Sądów Wojskowych.

Obrońca obwinionego zarzucił naruszenie przepisów postępowania, mające istotny wpływ na treść orzeczenia, to jest art. 5 § 2 k.p.k. w zw. z art. 79 § 1 pkt. 3 i § 4 k.p.k. w zw. z art. 70 § 1 ustawy Prawo o ustroju sądów wojskowych w zw. z art. 128 ustawy Prawo o ustroju sądów powszechnych, poprzez przyjęcie, że:

a/ wątpliwości co do poczytalności obwinionego mogą zostać usunięte samodzielnie przez Sąd orzekający w sprawie bez konieczności zasięgnięcia opinii biegłych lekarzy psychiatrów;

b/ wątpliwości co do poczytalności obwinionego mogą zostać skutecznie usunięte poprzez analizę postawy obwinionego, jaką zajmował on w tym oraz w innych, analogicznych postępowaniach prowadzonych przed Sądem Apelacyjnym - Sądem Dyscyplinarnym w [...];

c/ obrońca zarzucił także rażącą niewspółmierność wymierzonej kary dyscyplinarnej.

W konkluzji obrońca wniósł o:

1. zmianę zaskarżonego wyroku w całości i uniewinnienie obwinionego od stawianych zarzutów, względnie -
2. uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu - Sądowi Dyscyplinarnemu w [...].

Rzecznik Dyscyplinarny zaskarżył powyższy wyrok na niekorzyść obwinionego w części dotyczącej orzeczenia o karze i zarzucił rażącą niewspółmierność tej kary w stosunku do stopnia nasilenia złej woli obwinionego, uporczywości działania, znacznej ilości przewinień dyscyplinarnych popełnionych przez niego w krótkim okresie oraz bezzasadnego angażowania organów ścigania i wymiaru sprawiedliwości.

W konkluzji wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i orzeczenie wobec obwinionego kary pozbawienia prawa do stanu spoczynku wraz z prawem do uposażenia.

Obwiniony w osobistym odwołaniu zarzucił jedynie, iż nie zgadza się z orzeczeniem sądu I instancji – i jak oświadczył - swoje stanowisko przedstawi przed sądem odwoławczym.

Na rozprawie odwoławczej Rzecznik Dyscyplinarny oświadczył, iż podtrzymuje wszystkie argumenty podniesione we własnym odwołaniu, lecz z uwagi na treść art. 108 § 2 ustawy z dnia 27 lipca 2001 roku Prawo o ustroju sądów powszechnych, wnosi o utrzymanie zaskarżonego wyroku w mocy w części dotyczącej uznania winy i umorzenie postępowania w zakresie wymierzenia obwinionemu kary dyscyplinarnej, a nadto, wnosi o nieuwzględnienie odwołań obwinionego oraz jego obrońcy.

Z kolei obrońca obwinionego wniósł o nieuwzględnienie odwołania Rzecznika Dyscyplinarnego oraz uwzględnienie odwołań wniesionych na korzyść

obwinionego i uniewinnienie obwinionego od stawianych zarzutów, względnie uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji. Na wypadek uznania przez Sąd Najwyższy – Sąd Dyscyplinarny odwołań obwinionego i jego obrońcy za niesłuszne, wniósł obrońca o umorzenie na podstawie art. 108 § 2 w/w ustawy postępowania w zakresie wymierzenia kary.

Sąd Najwyższy – Sąd Dyscyplinarny zważył, co następuje.

W pierwszej kolejności należy stwierdzić, że wobec faktu, iż w stosunku do obwinionego, w zakresie przypisanych mu w ust. I wyroku przewinień dyscyplinarnych, zaszła konieczność umorzenia postępowania w części dotyczącej wymierzenia kary dyscyplinarnej, zgodnie z art. 108 § 2 ustawy z dnia 27 lipca 2001 roku Prawo o ustroju sądów powszechnych, nie podlegało rozpoznaniu odwołanie Rzecznika Dyscyplinarnego.

Natomiast odwołania wniesione przez obrońcę obwinionego oraz osobiście przez obwinionego należało ocenić jako bezpodstawne. Oczywiście i w tym przypadku Sąd Najwyższy nie oceniał zarzutu dotyczącego niewspółmierności kary, a to z powodu, o którym wspomniano powyżej.

Odpowiadając na zarzuty odwołania obrońcy obwinionego należy podnieść, że głównymi i w zasadzie jedynymi zarzutami – obok zarzutu nadmiernej surowości kary – są zarzuty związane z wątpliwościami co do stanu zdrowia psychicznego obwinionego. Trzeba jednak wyraźnie podkreślić, że rozpoznając przedmiotową sprawę Sąd Apelacyjny - Sąd Dyscyplinarny w [...] słusznie stwierdził, iż wątpliwości co do poczytalności obwinionego M. L. zostały usunięte. Trafnie podkreślił ten Sąd, że koniecznym warunkiem odpowiedzialności M. L. jest przyjęcie winy, która zostałaby wyłączona w wypadku stwierdzenia jego niepoczytalności w rozumieniu art. 31 § 1 k.k. Początkowo Sąd I instancji powziął rzeczywiście wątpliwości co do stanu zdrowia psychicznego obwinionego i dopuścił dowód z opinii dwóch biegłych lekarzy psychiatrów na okoliczność, czy obwiniony miał zachowaną zdolność do rozpoznania znaczenia zarzucanych mu czynów i pokierowania swym postępowaniem w chwili ich popełnienia oraz czy miał

zachowaną zdolność do świadomego uczestnictwa w toczącym się postępowaniu. Obwinionemu wyznaczono trzy alternatywne terminy badania przez biegłych, w dniach - 25 listopada 2014 r., 3 grudnia 2014 r. i 16 grudnia 2014 r. (k. 426, tom III), chociaż w rzeczywistości były to 4 terminy, gdyż w dniu 20 października 2014 r. obwiniony nie stawiał się na pierwsze zaplanowane badania (k. 407 i 419), podobnie, jak na pozostałe z tych terminów. W tej sytuacji biegli stwierdzili, że w oparciu o samą dokumentację i materiały zawarte w aktach sprawy nie jest możliwe wydanie opinii sądowo-psychiatrycznej. Jednocześnie Sądowi Apelacyjnemu - Sądowi Dyscyplinarnemu było wiadomo z urzędu, że w rozpoznawanej wcześniej innej sprawie obwiniony także nie stawiał się na badanie psychiatryczne, a po przymusowym doprowadzeniu milczał podczas badania, uniemożliwiając w ten sposób jego przeprowadzenie i wydanie opinii psychiatrycznej.

W zaistniałej sytuacji Sąd Apelacyjny - Sąd Dyscyplinarny rozpoznający niniejszą sprawę słusznie uznał, że wątpliwości co do poczytalności obwinionego M. L. zostały usunięte. Sąd zwrócił uwagę w szczególności, że obwiniony wykorzystywał sytuację procesową powstałą w związku z dopuszczeniem dowodu z opinii psychiatrycznej dla uniemożliwienia dalszego prowadzenia postępowania. Z tej samej przyczyny doprowadzenie obwinionego na badania było bezcelowe, skoro z uwagi na jego postawę i tak nie byłoby możliwe ich przeprowadzenie. Przypomniawszy też Sąd, że w sprawie ASD .../12 obwiniony prezentował podobne zachowanie. Pomimo, że dowód z opinii biegłych lekarzy psychiatrów został dopuszczony na wniosek samego obwinionego, swoją postawą obwiniony uniemożliwił przeprowadzenie badań i w rezultacie wydanie takiej opinii przez biegłych stało się niemożliwe.

W tej sytuacji należało przyznać rację Sądowi Dyscyplinarnemu I instancji orzekającemu w przedmiotowej sprawie, że takie wykorzystywanie powstałej sytuacji procesowej, a jednocześnie aktywne podejmowanie obrony w procesie poprzez składanie pisemnych wniosków dowodowych, w pełni uzasadniało przekonanie, iż w rzeczywistości wątpliwości co do poczytalności M. L. nie istnieją, a są one podnoszone przez samego obwinionego jedynie celem instrumentalnego wykorzystywania i skutecznego blokowania postępowania.

Trafnie też podkreślił Sąd, że sama kwestia poczytalności sprawcy deliktu dyscyplinarnego może być rozstrzygnięta jedynie przez biegłych psychiatrów powołanych w trybie art. 202 k.p.k. Skoro jednak problem ten wymaga wiadomości specjalnych, to ewentualne wątpliwości nie mogą być tłumaczone z wykorzystaniem reguły *in dubio pro reo* z art. 5 § 2 k.p.k. W konsekwencji więc nie jest możliwe ustalenie w tym trybie, kierując się zasadą, że niedające się usunąć wątpliwości należy rozstrzygać na korzyść obwinionego, czy sprawca deliktu dyscyplinarnego miał ograniczoną w stopniu znacznym lub zniesioną całkowicie poczytalność. Byłoby to wypaczeniem reguły z art. 5 § 2 k.p.k. i doprowadziłoby do niedopuszczalnej sytuacji, w konsekwencji której doszłoby do tolerowania bezkarności sprawcy lekceważącego podstawowe obowiązki procesowe i zakładającego, że niestawiennictwo na badania doprowadzi do uznania, iż jest on niepoczytalny. Należy przypomnieć, że nakaz wypływający z tego przepisu odnosi się tylko do wątpliwości, które nie dają się usunąć. Nie można mówić o naruszeniu zasady *in dubio pro reo*, gdy sąd w wyniku pełnej i poprawnie dokonanej swobodnej oceny dowodów (zasada określona w art. 7 k.p.k.) uznał, że brak jest wątpliwości, albo, że nie mają one znaczenia dla odpowiedzialności obwinionego (oskarżonego).

Jest więc faktem, że w realiach niniejszego postępowania Sąd Apelacyjny - Sąd Dyscyplinarny nie odnosił się do oceny, czy obwiniony dopuścił się deliktu dyscyplinarnego w warunkach art. 31 § 1 lub § 2 k.k., lecz badał kwestię, czy istnieją w ogóle uzasadnione wątpliwości co do jego poczytalności. Ostatecznie ustalił ten Sąd, że wobec obwinionego M. L. takie wątpliwości nie występują i zostały skutecznie usunięte. Wypada zwrócić uwagę, że wątpliwości co do poczytalności sprawcy zarzucanego czynu muszą być uzasadnione i pojawić się w odczuciu samego sądu, a więc powinny znaleźć oparcie w zaistniałych okolicznościach. Sąd ma obowiązek dążyć do wyjaśnienia, czy podawane przez oskarżonego (obwinionego) fakty są tylko gołosłowne, czy też istotnie miały miejsce.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego ugruntowany jest pogląd, że nawet poddanie oskarżonego (obwinionego, podejrzanego) badaniom psychiatrycznym w innej sprawie nie tworzy, samo przez się, uzasadnionych wątpliwości co do stanu jego poczytalności odnośnie do innego czynu, a tym samym, nie przesądza

potrzeby dopuszczenia dowodu z opinii biegłych psychiatrów i poddania go - tylko z tego względu - kolejnym badaniom psychiatrycznym (*por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2012 r., III KK 176/11, OSNKW 2012, z. 4, poz. 38*). Nawet wydanie w odniesieniu do oskarżonego w odrębnych postępowaniach opinii sądowo – psychiatrycznych stwierdzających znaczne ograniczenie poczytalności nie implikuje konieczności powołania zespołu biegłych na podstawie art. 202 § 1 k.p.k., również na potrzeby aktualnie rozpoznawanego postępowania (*por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 8 stycznia 2010 r., III KK 186/09, Lex Nr 560588; z dnia 10 września 2009 r., V KK 61/09, Lex Nr 529618*).

Oczywiście ma rację obrońca, iż sąd nie jest uprawniony do samodzielnej oceny stanu poczytalności, zaś stwierdzenie, czy w chwili popełnienia zarzucanego czynu jego sprawca miał zniesioną lub ograniczoną w stopniu znacznym zdolność rozpoznania znaczenia czynu lub pokierowania swym postępowaniem, czy też funkcje te miał zachowane, należy do biegłych dysponujących wiedzą specjalistyczną, których opinia podlega kontroli stron postępowania i ocenie sądu. Myli się jednak, gdy tego rodzaju wnioskowanie próbuje "rozciągnąć" na ten etap rozstrzygania sądu, który wiąże się nie z oceną stanu poczytalności obwinionego, lecz z oceną okoliczności, które miałyby w ogóle uzasadniać powstanie takich wątpliwości co do jego poczytalności i powodowałyby konieczność ich zweryfikowania przy pomocy biegłych lekarzy psychiatrów. Tymczasem, bez rozważenia tych okoliczności, odnoszących się do czynu sprawcy i jego osoby, nie byłoby przecież możliwe wnioskowanie, czy istnieją takie wątpliwości co do poczytalności oskarżonego, które wywołują konsekwencje określone w art. 202 § 1 k.p.k. Jest więc rzeczą oczywistą, że tego rodzaju ocena mieści się w ramach kompetencji orzekającego sądu. Należy stwierdzić, że o takiej ocenie decyduje całokształt danych odnoszących się do charakteru czynu sprawcy, sposobu jego działania, a także szczególnych okoliczności i zdarzeń istotnych z punktu widzenia rozważanej kwestii. W przedmiotowej sprawie będą należeć do nich zatem również fakty związane ze sposobem formułowania licznych wniosków dowodowych przez obwinionego, w powiązaniu z charakterem i rodzajem postawionych zarzutów, świadczące o jego pełnym rozeznanii i logicznym działaniu oraz zaplanowaniu i przyjętym sposobie obrony.

Zgodnie z zasadą samodzielności jurysdykcyjnej sądu, wynikającej z art. 8 k.p.k., sąd orzekający samodzielnie rozstrzyga zagadnienia faktyczne i prawne, nie jest zatem, co do zasady, związany rozstrzygnięciami innych sądów, czy też sposobem ich procedowania w analogicznej kwestii. W fazie postępowania sądowego, tylko sąd jako organ procesowy, może powziąć wątpliwości, co do poczytalności obwinionego - i w konsekwencji dopuścić dowód z opinii biegłych psychiatrów. Nie oznacza to jednak, że jeśli wcześniej powziął takie wątpliwości, to nie może już zmienić swojego stanowiska. Skoro wątpliwości takie były konsekwencją ujawnienia się określonych okoliczności faktycznych, to zmiana tych okoliczności może pociągnąć za sobą ustąpienie wspomnianych wątpliwości co do poczytalności.

Sytuacja taka miała właśnie miejsce w przedmiotowej sprawie, co pozwala na stwierdzenie, że w świetle przytoczonych okoliczności stanowisko Sądu Apelacyjnego - Sądu Dyscyplinarnego w [...] było prawidłowe.

Oceniając osobiste odwołanie obwinionego należy stwierdzić, iż nie zawiera ono żadnych konkretnie sformułowanych zarzutów ani ich uzasadnienia. Z pisma tego wynika jedynie, że obwiniony nie zgadza się z orzeczeniem Sądu I instancji. W tej sytuacji Sąd Najwyższy - Sąd Dyscyplinarny dokonał kontroli instancyjnej zaskarżonego wyroku przez pryzmat podstaw odwoławczych wymienionych w art. 438 pkt 1 – 3 k.p.k. W jej wyniku stwierdzono, że Sąd Apelacyjny - Sąd Dyscyplinarny w [...] nie dopuścił się obrazy przepisów prawa materialnego, czy też obrazy przepisów postępowania, mogącej mieć wpływ na treść wyroku, nie dokonał też błędnych ustaleń faktycznych.

Na pełną akceptację zasługuje stanowisko tego Sądu, iż brak jest podstaw faktycznych i prawnych do twierdzenia, że objęte przedmiotowym postępowaniem zawiadomienia o popełnieniu przestępstw przez funkcjonariuszy publicznych miały jakiegokolwiek podstawy. Zwrócił dalej Sąd uwagę, że w żadnym z dwudziestu przypadków tych zawiadomień nie doszło do wszczęcia śledztwa i przedstawienia komukolwiek zarzutu, gdyż przestępstwa, o popełnieniu których obwiniony zawiadamiał stosowne organy, w ogóle nie miały miejsca, a zatem wystąpił oczywisty brak faktycznych podstaw składanych zawiadomień. Analizując wszystkie

przypadki objęte niniejszym postępowaniem, Sąd Apelacyjny - Sąd Dyscyplinarny w [...] doszedł do słusznej konkluzji, gdy podsumowuje - „*Generalnie, jeżeli dochodzi do podjęcia decyzji niekorzystnej dla M. L. lub niezgodnej z jego oczekiwaniami, składa on zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa, którym ma być podjęcie tej decyzji lub zamieszczenie pewnych stwierdzeń i ocen w uzasadnieniu takiej decyzji lub w innych, związanych z jej podjęciem pismach. Jeżeli w wyniku tego zawiadomienia nie zostanie wszczęte postępowanie karne, składa on kolejne zawiadomienie o przestępstwie, jakim miałoby być wydanie postanowienia o odmowie wszczęcia takiego postępowania*” (s. 50 uzasadnienia).

Należy w całości przyznać rację temu Sądowi, gdy stwierdził, co następuje - „*Sędzia jest obowiązany dbać o autorytet urzędu sędziowskiego oraz swego sądu, o dobro wymiaru sprawiedliwości i ustrojową pozycję władzy sądowniczej (§ 4 Zbioru Zasad Etyki Zawodowej Sędziów). Zarzuty wobec innych osób sędzia powinien formułować w sposób rzeczowy, wyważony, pozbawiony emocji. Obwiniony zasady te wyraźnie naruszył. Oddał się bez umiaru działaniom polegającym na denuncjacji rzekomych przestępstw. Niewątpliwie w ten sposób naraził na szwank autorytet urzędu sędziowskiego i autorytet wymiaru sprawiedliwości. Brak rzeczowości, rzetelności i powściągliwości wystawiał na szwank autorytet samego obwinionego, a składane doniesienia godziły w dobre imię osób, których dotyczyły, to jest głównie prokuratorów i sędziów. W rezultacie takie uporczywe działanie godziło w wizerunek wymiaru sprawiedliwości jako całości. Takie działanie bez wątpienia stanowi naruszenie godności sędziego, a zatem narusza art. 104 § 1 u.s.p. i stosownie do art. 104 § 2 u.s.p. w zw. z art. 70 § 1 p.u.s.w. stanowi podstawę odpowiedzialności dyscyplinarnej obwinionego M. L.*” (s. 51 – 52 uzasadnienia).

Na zakończenie omawianego problemu godzi się przypomnieć, iż Sąd Najwyższy - Sąd Dyscyplinarny rozpoznając inną sprawę dotyczącą obwinionego M. L., o sygnaturze akt SNO 70/15, w wyroku z dnia 20 listopada 2015 r. (Lex Nr 1941904) stwierdził, że postępowanie dyscyplinarne dotyczące sędziego, różni się w sposób istotny od „zwykłego” postępowania karnego.

Zwracał wówczas uwagę Sąd Najwyższy, że w odniesieniu do sędziego, ze względu na jego wiedzę, doświadczenie oraz inne cechy, które winny być nierozzerwalnie związane z jego statusem, nie ma zastosowania standard tzw. przeciętnego obywatela. Aprobując to stanowisko należy stwierdzić, iż ma ono znaczenie nie tylko dla oceny jakości i skuteczności podejmowanych przez sędziego czynności procesowych, ale także dla oceny zachowania się sędziego – jako strony postępowania dyscyplinarnego – w kontekście nadużywania przez niego uprawnień, bądź podejmowania czynności zmierzających do torpedowania prawidłowego przebiegu postępowania.

Mając na uwadze wyżej wymienione okoliczności, Sąd Najwyższy – Sąd Dyscyplinarny w składzie rozpoznającym niniejszą sprawę stwierdza, że brak jest podstaw prawnych i faktycznych do kwestionowania trafności ustaleń Sądu Dyscyplinarnego pierwszej instancji w zakresie sprawstwa i winy obwinionego M. L. Pomimo jednak faktu, że wniesione przez obrońcę oraz obwinionego odwołania były niezasadne, stało się konieczne wydanie orzeczenia reformatoryjnego. Jak stanowi przepis art. 108 § 2 ustawy z dnia 27 lipca 2001 roku Prawo o ustroju sądów powszechnych, w razie wszczęcia postępowania dyscyplinarnego przed upływem trzech lat od chwili czynu, przedawnienie dyscyplinarne następuje z upływem 5 lat od tego momentu.

Jeżeli jednak przed upływem terminu 3 lat od chwili czynu sprawa nie została prawomocnie zakończona, sąd dyscyplinarny orzeka o popełnieniu przewinienia dyscyplinarnego, umarzając postępowanie w zakresie wymierzenia kary dyscyplinarnej.

W przedmiotowej sprawie w odniesieniu do wszystkich czynów przypisanych obwinionemu L. w ust. I zaskarżonego wyroku, obejmującym przewinienia dyscyplinarne opisane w pkt 3 – 20 wniosku o rozpoznanie sprawy dyscyplinarnej, zachodzi właśnie ta przesłanka. Czynny te zostały popełnione w okresie od 27 listopada 2012 r. do 16 sierpnia 2013 r., a zatem na dzień wyrokowania przez Sąd Najwyższy – Sąd Dyscyplinarny – to jest, 10 października 2016 r. – upłynęły trzy lata od chwili ich popełnienia. W tej sytuacji należało uchylić rozstrzygnięcie o karze dyscyplinarnej wymierzonej za te czyny w ust. I zaskarżonego wyroku i umorzyć

postępowania w tym zakresie na podstawie art. 108 § 2 ustawy z dnia 27 lipca 2001 roku Prawo o ustroju sądów powszechnych, zaś w pozostałej części tenże wyrok utrzymać w mocy.

Na mocy art. 133 w/w ustawy w zw. z art. 70 § 1 Prawo o ustroju sądów wojсковych, kosztami postępowania dyscyplinarnego obciążono Skarb Państwa. Na podstawie § 2 i § 4 ust. 1 i 3, § 17 ust. 2 pkt 6 w zw. z § 20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. (Dz. U. z 2015 r. poz. 1801) w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu, zasądzono od Skarbu Państwa na rzecz adw. J. L., Kancelaria Adwokacka, kwotę 885,60 zł, w tym 23 % podatku VAT, za obronę obwinionego z urzędu w postępowaniu odwoławczym (przy czym uwzględniono rozpoznanie sprawy na dwóch terminach) oraz kwotę 580 zł tytułem zwrotu udokumentowanych wydatków związanych z dojazdem do Sądu Najwyższego.